

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΟΠΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΝ ΑΜΕΣΑ

Λειψυδρία: Υπ' αριθμ.

Για ένα ακόμη καλοκαίρι, ο κόσμος της Λάρισας αντιμετώπισε τον εφιάλτη της λειψυδρίας. Ευτυχώς, οι βροχές έπεσαν στις κατάλληλες περιόδους και αποφεύχθηκε η καταστροφή καλλιεργειών, αλλά και ο πόλεμος μεταξύ των αγροτών.

Οι συσκέψεις περίσσεψαν στη διάρκεια του καλοκαιριού. Όπως και οι υποσχέσεις των αρμοδίων. Τώρα που το πρόβλημα

απομακρύνθηκε στη γωνιά του, για να εμφανισθεί ίσως οξύτερο του χρόνου, επιβάλλεται να δρομολογηθεί σχεδιασμός γ. υλοποίηση έργων και παρεμβάσεων που θα δώσουν λύσει. Καθώς στην Ελλάδα ζούμε και συνηθίζεται να αποφεύγουμε την έγκαιρη αντιμετώπιση.

Αυτή η περίοδος είναι ίσως η καταλληλότερη ν' ανοίξει η συζήτηση για το τι μπορεί και πρέπει να ξεκινήσει αμέσως. Ως

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

1 πρόβλημα

να έχουμε άμβλυνση του προβλήματος το καλοκαίρι του 2002, αλλά και να δρομολογηθούν εξελίξεις που θα οδηγήσουν σε 2-3 χρόνια (αφού ούτε τα μικρά έργα κατασκευάζονται αμέσως) σε απομάκρυνση του εφιάλτη. Η «Ε» δίνει το λόγο σε τέσσερις προέδρους τοπικών φορέων που καταθέτουν τις εκτιμήσεις και προτάσεις τους. Ευελπιστώντας ότι θα εισακουσθούν από τους αρμοδίους της Πολιτείας.

Του Σωτ. Ζαχαριά

Εθνική υδατική πολιτική και φορέας διαχείρισης

Τις προτάσεις που εδώ και πολλά χρόνια προτάσσει το ΤΕΕ, για ενιαία εθνική υδατική πολιτική και φορέα διαχείρισης των υδάτων, προβάλλει ο πρόεδρος του κ. Πέτρος Ηλιάδης. Αναλύοντας το σκεπτικό του ο κ. Ηλιάδης σημειώνει: «Το πρόβλημα της λειψυδρίας αντιμετωπίζεται σήμερα σαν ένα παγκόσμιο πρόβλημα που αν δεν αντιμετωπιστεί έγκαιρα, σωστά και προγραμματισμένα μπορεί να εξελιχθεί σε μια από τις σοβαρότερες απειλές για την επιβίωση του πλανήτη. Ορισμένοι υποστηρίζουν, ίσως όχι χαριτολογώντας, ότι ο τρίτος παγκόσμιος πόλεμος θα έχει σαν αιτία την έλλειψη του νερού. Η αύξηση του πληθυσμού της γης σε συνδυασμό με την επέκταση των δραστηριοτήτων που χρησιμοποιούν ή ρυπαίνουν το νερό, είναι παράγοντες που συντελούν στην εξάντληση των υδατικών αποθεμάτων και την υποβάθμιση των υδατικών συστημάτων.

Η εικόνα που διαμορφώνεται σήμερα δικαιώνει πλήρως την άποψη ότι το «νερό» θα αποτελέσει στο άμεσο μέλλον τον κύριο περιοριστικό παράγοντα της ανάπτυξης και το σοβαρότερο περιβαλλοντικό πρόβλημα του πλανήτη και από την επιλυση του θα εξαρτηθεί όχι μόνο η βελτίωση των συνθηκών τσι ζωής, αλλά και η ίδια η επιβίωση. Το πρόβλημα της λειψυδρίας στη Θεσσαλία και οι ειδικότερες ανάγκες της σε νερό είναι λίγο πολύ γνωστές. Υπάρχει ένα σοβαρό έλλειμμα στο υδατικό ισοζύγιο που μπορεί στο άμεσο μέλλον να δημιουργήσει μη αντιστρεπτές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αλλά και δραματικές ανατροπές στις δραστηριότητες και την οικονομία της περιοχής. Είναι γνωστά τα προβλήματα της υφαλμύρωσης των υπόγειων νερών από την εντατική υπεράνλησή τους, το πρόβλημα των νιτρικών στον άξονα Λάρισας - Φαρσάλων, τα επιφανειακά ρήγματα στις παρακάθλιες περιοχές κ.λπ. Η ολοκλήρωση των μεγάλων έργων που προγραμματίζονται ή βρίσκονται σε εξέλιξη μπορεί βεβαίως να αντιμετωπίσει μέρος του προβλήματος. Η εκτροπή του Αχελώου θα συνεισφέρει με 600 εκ. Μ3/χρόνο, ο ταμειυτήρας της Κάρλας πάνω από 50 εκ. Μ3, ο ταμειυτήρας Σμοκόβου περίπου 120 εκ. Μ3, καθώς και άλλα μικρότερης κλίμακας έργα αξιοποίησης του επιφανειακού αλλά και υπόγειου υδατικού δυναμικού. Ωστόσο, αυτό που προβάλλει σήμερα με ιδιαίτερη έμφαση δεν είναι μόνο ο προγραμματισμός - εν πολλοίς αποσπασματικός - και εκτέλεση μεγάλων ή μικρών έργων, αλλά κυρίως η ορθολογική διαχείριση των πάσης φύσεως υδατικών πόρων ώστε σε πρώτη φάση να επιτυγχάνεται η διατήρηση και προστασία του υδατικού μας πλούτου και σε δεύτερη φάση η αξιοποίησή του στα πλαι-

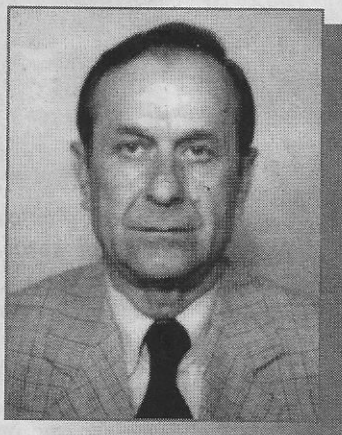
σια μιας αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας και μιας περιβαλλοντικής πολιτικής που συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη. Είναι φανερό ότι σήμερα διαπιστώνεται μια κρίση στη διαχείριση των υδατικών πόρων που έχει τα χαρακτηριστικά μιας υπέρβασης των φυσικών ορίων και των περιβαλλοντικών δυνατοτήτων και οδηγεί σε μια μορφή ανάπτυξης που δε στηρίζεται σταθερά σε φυσικά αποθέ-

ματα της χώρας και ως εκ τούτου δεν μπορεί να είναι βιώσιμη.

Είναι ανάγκη επομένως, να υπάρξει άμεσα ενιαία εθνική υδατική πολιτική και όχι αποσπασματική αντιμετώπιση από διάφορους φορείς - χρήστες του νερού. Η ενιαία αυτή υδατική πολιτική πρέπει πρωτίστως να απαλλαγεί από ξεπερασμένες αντιλήψεις και αγνωλώσεις που στο όνομα της αντιμετώπισης του νερού ως κοινωνικού αγαθού οδήγησαν σε παραμορφωτικές προκαταλήψεις που ακόμα και σήμερα είναι κυρίαρχες και εμποδίζουν τη δημιουργία κινήτρων με στόχο την αποτελεσματικότερη προστασία του υδατικού δυναμικού. Έτσι, σήμερα το νερό υποτιμάται ακριβώς γιατί διατίθεται πρακτικά δωρεάν, ή στην καλύτερη περίπτωση υποκοστολογείται, με αποτέλεσμα το κόστος της προστασίας, ή της αποκατάστασης του υδατικού περιβάλλοντος, καθώς και εκείνο της εξεύρεσης νέων πηγών νερού και της κατασκευής των αντίστοιχων υδραυλικών έργων να επιμερίζεται ισότιμα σε υπευθύνους και μη ή ακόμη και να μην επιβαρύνει καθόλου τους πραγματικά υπευθύνους. Η αποκατάσταση της νέας αυτής μορφής κοινωνικής αδικίας και η υπέρβαση των περιβαλλοντικών προβλημάτων που συσσωρεύει, επιτυγχάνεται σήμερα με την πολιτική της ολοκληρωμένης αντιμετώπισης οικονομικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων. Πιστεύω ότι έφθασε πλέον η ώρα των μεγάλων αποφάσεων για τη διαχείριση των υδατικών πόρων στη χώρα μας. Το Τεχνικό Επιμελητήριο έχει προτείνει από πολύ καιρό τη συγκρότηση ενός σύγχρονου, ανεξάρτητου φορέα διαχείρισης των υδατικών πόρων της Θεσσαλίας. Ο ρόλος των Ελλήνων επιστημόνων και των ειδικών, καθώς και ο ρόλος του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας εξαντλήθηκαν με τη διαμόρφωση κοινών θέσεων και απόψεων και την υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων για την εξόδο από τη σημερινή κρίση. Η Πολιτεία θα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες της, προκειμένου να υλοποιηθούν τα όσα φαίνεται να μας βρίσκουν όλους σύμφωνους, όσο είναι καιρός και προτού να είναι πια αργά, εφόσον ο στόχος παραμένει η προετοιμασία ενός βιώσιμου μέλλοντος για τα παιδιά και τα παιδιά των παιδιών μας».

Άμέσως μικρά έργα αποταμίευσης

Την άμεση προώθηση κατασκευής μικρών αποταμιευτικών έργων (ταμιευτήρες, φράγματα), προτείνει ο πρόεδρος του ΓΕΩΤΕΕ κ. Κώστας Καλόγηρος. Σε συνδυασμό, βεβαίως, με την επίσπευση των εργασιών στα γνωστά μεγάλα έργα που θα αντιμετωπίσουν το υδατικό έλλειμμα του θεσσαλικού κάμπου. Με μια ενδεκάδα διαπιστώσεων ξεκινά ο κ. Καλόγηρος:

- Το υδατικό πρόβλημα στην περιοχή της Θεσσαλίας είναι πλέον επί θύραις και έντονο με τάσεις περαιτέρω όξυνσής του
- Το υδατικό ισοζύγιο της Θεσσαλίας είναι ελλειμματικό κατά 800 εκ. κυβικά μέτρα
- Η πτώση και ταπεινώση του υδροφόρου ορίζοντα είναι σημαντική και συνεχιζόμενη
- Οι περιορισμοί των καιρικών καταρημνισμάτων (βροχές, χιόνια) είναι εμφανείς και σημαντικοί
- Τα φαινόμενα της λειψυδρίας είναι εμφανή και συχνότερα
- Οι υδρευτικές και αρδευτικές ανάγκες παραμένουν υψηλές και αυξανόμενες
- Οι επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον άμεσες και επικίνδυνες με τις αλλαγές από αγροοικοσύστημα της περιοχής μας (κλίμα, οικοσύστημα, πανίδα, χλωρίδα, βιοποικιλότητα κ.λπ.).
- Ο φυσικός πόρος και το αγαθό που λέγεται νερό λείπει και γίνεται από μέρα σε μέρα σπανιότερο.
- Η διαχείριση του υδάτινου δυναμικού και πλούτου της περιοχής ελλιπής, κακή και ληστροική
- Ο κίνδυνος ερημοποίησης και «σαχαροποίησης» της περιοχής μας άμεσος
- Οι παρεμβάσεις μας άτολμες, μη πιστευτές, καθυστερημένες μπροστά στο πρόβλημα με συνεχιζόμενες τις συσκέψεις φορέων, απουσία των σκέψεων - αποφάσεων και τολμηρών επιλογών

Μικρά έργα

Στο πλαίσιο των προτάσεων του ΓΕΩΤΕΕ ο κ. Καλόγηρος, σημειώνει: «Κατασκευή φραγμάτων και ταμιευτήρων σε κοιλάδες απορροής ποταμών, παραποτάμων, χειμάρρων και πηγών τροφοδοσίας που θα στοχεύουν στην αποταμίευση νερού και εμπλουτισμού κατά τόπους του υδροφόρου ορίζοντα, όπως:

- Φράγμα και εμπλουτισμός του ορεινού

όγκου του «Καραντάου» για να μη καταντήσει ένας απολιθωμένος ανθρακικός όγκος.

- Φράγματα κατά μήκος της κοιλάδας του Επιπέα ποταμού προς όφελος της ευρύτερης περιοχής της επαρχίας Φαρσάλων

- Φράγματα κατά μήκος του Τιταρήσιου ποταμού

- Ταμιευτήρας στην περιοχή του ΤΟΕΒ

Ταουσάνης

- Τοπικά φράγματα κατά μήκος της απορροής του Πηνειού Ποταμού, π.χ. περιοχή Φαρκαδόνας, Πηνειάδας, Μαυρολίθου, Παραποτάμου και αλλού όπου κριθεί.

- Τοπικά φράγματα και ταμιευτήρες στους ορεινούς όγκους της Ελασσόνας.

Ανάλογες περιπτώσεις με τις παραπάνω ισχύουν και για τους άλλους νομούς της Θεσσαλίας. Τα παραπάνω έργα μπορούν και πρέπει να γίνουν άμεσα. Το απαιτεί η επιτακτική ανάγκη του κινδύνου και το επιβεβαιώνει η πρακτική και η προσφορά των ταμιευτήρων που κατασκευάστηκαν τελευταία στην περιοχή μας, όπως των Καλαμακίου, Ναμάτων, Δήμητρας, Καστρίου κ.λπ., συνολικής έκτασης 5.000 στρ. περίπου με δυνατότητα αποταμίευσης 14-15 εκ. κυβ. μέτρων νερού και εξυπηρέτησης 40.000 στρ. αρδευτικών αναγκών. Οι τοπικοί φορείς οφείλουν να το πιστέψουν και να το ιεραρχήσουν κατ' απόλυτη προτεραιότητα».

Πιο γρήγορα

Όσο για τα μεγάλα έργα ο πρόεδρος του ΓΕΩΤΕΕ, επισημαίνει: «Τα παραπάνω προτεινόμενα (ενδεικτικώς) έργα μπορούν να γίνουν με μικρότερο κόστος, γρηγορότερα και ανεξάρτητα και ανεμπόδιστα από τα παρακάτω μεγάλα, σημαντικά και ζωτικής σημασίας έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη αλλά προχωρούν με καθυστερημένους ρυθμούς και δικαιολογούν την ανησυχία, αγωνία και αντίδραση των φορέων.

Αναφέρω μια μακροπρόθεσμα στα μεγάλα έργα, του φράγματος του Σμοκόβου, της ανασύστασης των 40.000 στρ. της Κάβλας και της μεταφοράς ποσότητας νερού προς το θεσσαλικό κάμπου από τον άνω ρου του Αχελώου».

Και ο κ. Καλόγηρος καταλήγει: «Τα προαναφερθέντα, το ΓΕΩΤΕΕ τα θεωρεί ύψιστης σημασίας έργα, άμεσης προτεραιότητας, ώστε να μπορούμε να μιλάμε με κάποια αισιοδοξία, ελπίδα, συνέχεια και προοπτική για στήριξη, ανασυγκρότηση και ανάπτυξη της αγροτικής υπαίθρου».

➤ Αθ. Κοκκινούλης:

Σχέδιο υπήρξε μόνο από το... Θεό!

Χαρακτηρίζοντας τραγική την κατάσταση που διαμορφώνει η έλλειψη νερού στον κάμπο, ο πρόεδρος της Ένωσης Συνεταιρισμών Λάρισσας και δήμαρχος Πλατυκάμπου κ. Αθ. Κοκκινούλης, εκτιμά ότι ο μόνος σχεδιασμός που υπήρξε φέτος ήταν εκείνος του... Θεού! Καθώς «συνολικός σχεδιασμός για την αντιμετώπιση της λευφυδρίας δεν υπάρχει. Εξαγγελίες έργων να, υλοποίησή τους όμως όχι».

Θυμίζοντας την «άριστη κατανομή βροχοπτώσεων το φετινό καλοκαίρι, γεγονός που έσουρε τις καλλιέργειες από την καταστροφή, αλλά που δύσκολα θα επαναληφθεί», ο κ. Κοκκινούλης θεωρεί επιτακτική ανάγκη την ύπαρξη σχεδιασμού «τον οποίο θα κάνουν οι ειδικοί και όχι οι πολιτικοί». Που θα συνοδεύεται, όμως, οπωσδήποτε από «χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των έργων. Διότι τα περιθώρια δεν είναι πλέον στενά, είναι ανύπαρκτα».

Τέσσερα στοιχεία θεωρεί απαραίτητα ο κ. Κοκκινούλης.

- Πολιτική αναγνώρισης του οξυμένου και τεράστιου προβλήματος
- Υπαρξη θέλησης για την επίλυσή του
- Σχεδιασμός από ειδικούς και όχι εξαγγελίες από πολιτικούς
- Εκτέλεση των έργων (και όχι των... αγροτών)

«Τα μεγάλα έργα Αχελώος, Κάρλα, Σμόκοβος, είναι απαραίτητα για την ουσιαστική λύση του προβλήματος», σημειώνει ο πρόεδρος της ΕΑΣ. «Όμως, είναι σαν να κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας αν δε φροντίσουμε ταυτόχρονα για την προώθηση των μικρών παράλληλων έργων».

Κανένα φέτος!

«Αφού δεν βλέπουμε εκτέλεση έργων δικαιούμαστε να υποστηρίξουμε ότι δεν υπάρχει σχεδιασμός ούτε πρόθεση επίλυσης του προβλήματος», διατείνεται ο κ. Κοκκινούλης. Εκφράζοντας τη βεβαιότητα ότι «του χρόνου το καλοκαίρι δε θα έχει λειτουργήσει κανένα νέο έργο!». «Πρέπει να συζητήσουμε επιτέλους σοβαρά», συνεχίζει ο δήμαρχος Πλατυκάμπου. «Δεν μπορεί να λέει ο καθένας τον καμήλο του. Στο τέλος θα καταντήσουμε γραφικοί με τα ίδια και τα ίδια. Η Νομαρχία οφείλει να προωθήσει σχεδιασμό πριν φυσικά λήξει το... Γ' ΚΠΣ. Να δημοπρατηθούν επίσης οι μελέτες που προτείνουν οι δήμοι. Βασικός στόχος νομίζω πρέπει να είναι ο εμπλουτισμός του υπόγειου υδροφορέα».

Ο κ. Κοκκινούλης ζητά την επίτευξη των διαδικασιών κατασκευής ταμιευτήρων στον Πλατύκαμπο και το Ελευθέριο. «Για έργα κατ' εξοχήν περιβαλλοντικά, η έγκριση της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθυστερεί από τη γραφειοκρατία. Είναι κομικό». Και συνεχίζει: «Το πείραμα της Υπέριαις πέτυχε. Το φράγμα του Επιπέα από τόσα κύματα πρέπει να περάσει; Το φράγμα της Γυρτώνης το συζητάμε χρόνια, τότε θα προχωρήσει».

Ολοκληρώνοντας ο πρόεδρος της ΕΑΣ διαπιστώνει ότι έχει αλλάξει και η ιδιοσυγκρασία του αγροτικού κόσμου. Ο οποίος «αντιμετωπίζει μοιρολατρικά την υπόθεση. Κανονικά θα έπρεπε να είχε ξεσηκωθεί απέναντι σ' αυτό το πρόβλημα».

➤ Αλ. Λαχανάς:

Ταχεία προώθηση έργων

Σειρά έργων και παρεμβάσεων που χηρίζουν άμεσης προώθησης προβάλλει επιγραμματικά στην τοποθέτησή του ο πρόεδρος του ΤΟΕΒ Πηνείου κ. Αλέκος Λαχανάς, ο οποίος το καλοκαίρι βρέθηκε στο μάτι του κυκλώνα. Ενός κυκλώνα που, ευτυχώς, δεν ξέσπασε.

«Η επιτυχής υπέρβαση ενός προβλήματος ξεκινάει από την παραδοχή και αναγνώριση των αιτιών και συνθηκών που το δημιουργήσαν», επισημαίνει ο κ. Λαχανάς προτείνοντας:

- Επίσπευση των μεγάλων εθνικών έργων Αχελώου, Σμόκοβου, Κάρλας, τη σύνδεση με τη λίμνη Πλαστήρα και τη συλλειτουργία με τελικό αποδέκτη τον Πηνείο Ποταμό.
- Άμεση κατασκευή μόνιμων φραγμάτων στον Πηνείο με προτεραιότητα εκείνης της Γυρτώνης και ολοκλήρωση άλλων όπως της Αμυγδαλέας.
- Άμεση ενίσχυση του συμπλέγματος των εν λειτουργία ταμιευτήρων με νέους, όπως Πλατυκάμπου, Ομορφοχωρίου, Ναμάτων, Ελευθερίου
- Καθαρισμός και χωροθέτηση της κοίτης του Πηνείου από καταπατητές
- Επένδυση - τιμεντόστρωση κεντρικών διωρύγων
- Χρηματοδότηση προγράμματος ΠΑΥΥΘ για αντικατάσταση γεωτρήσεων και ανόρυξη νέων
- Εφαρμογή προγράμματος τεχνητού εμπλουτισμού υπόγειων υδάτων
- Κατασκευή υπόγειων αρδευτικών αγωγών
- Εκσυγχρονισμός των αντλιοστασίων
- Νομοθετικό πλαίσιο προστασίας του υδατικού δυναμικού και διαχείρισης των εθνικών αποθεμάτων από ειδικό φορέα διαχείρισης